

LYUK

Színpadi ellentmondás két képben

Szereplők:

ANNA, 20 év körüli lány farmernadrágban, pulóverben

SENKI, fiatal férfi ballonkabátban, farmernadrágban, fekete ingben

NŐ, az előbbi nőszereplő játssza

FÉRFI, az előbbi férfis szereplő játssza

ŐR, megjelenik ugyan a színpadon, de nincs szövege, félmeztelen,
lenyalt hajjal

VALAKI, nem jelenik meg a színpadon, csak a hangját halljuk

*A szín egy pince. Szék, néhány rozoga láda, ósdi cuccok szét-
dobálva. Tíz gyertya ég, ez a világítás. Az őr belép, és elaltatja
őket. Zene. Szinte észrevétlenül úszik be.*

(Szünet.)

VALAKI: Valójában nincs velem semmi. Kicsit átfáztam, ennyi az egész. *(Szünet.)* Na meg az őr, de ő nem sok vizet zavar. *(Szünet.)* Így van ez. Az a fő, hogy minden rendben van, mindenütt rend van. Csend és rend! Imádom az ilyesmit... nyugalom! *(Szünet.)* Na ja, azt beszélnek, kicsit sötét vagyok. Lehet, hogy igazuk van... de nem, nem, ez az ő álláspontjuk. Szerintem olyan „kis aranyos” lehetek. *(Ajtózörgés a háttérből.)* Na, mi van... ne kalapálj! Hiába beszélek?! *(A sötét helyiségbe belép az őr, a kezében égő gyertya. Leteszi, majd újra kimegy, s ezúttal az eszméletlen Senkit cipeli be.)* Megjött az utálat. De nehogy azt hidd, hogy nem szeretem. Szeretem, csak nem bírom a pofáját. Várj, kipöckölök valamit! *(Az Őr kimegy. Újból sötét. Szünet. Mozgolódás támad. Senki nagy nehezen felkel, majd gyufát gyújt. A láng alulról világítja meg az arcát. A zene lassan újra beúszik. Senki egymás után szedi elő a gyufaszálakat, és gyújtogatja a gyertyákat. Ijedt arcvo-násokkal, -kifejezéssel nézelődik, vizsgálgatja a helyszínt.)* Ki melegít? Ezen a nyomorult helyen mindig valaki valamit keres. Miért nem hagynak pihenni? Sötét van, és kész. Itt mindig sötét volt. A francnak kell a világosság. Ja persze, akkor mindjárt láatsz, s jár a pofád. *(Senki tovább kutat, újabb gyertyát talál, meggyújtja, az egész műveletet térdelve csinálja. Lassan felemelkedik kezé-
ben a gyertyával. Arcáról pánik, rémület olvasható le. Eldobja a gyertyát. Kiszalad a színről, és kint dörömböl.)* Zörögsz, angyalom? Zörögsz! Csak zörögjél, az nagyon egészséges. *(Senki visszavánszorog. Térdre borul. Meggyújt egy gyertyát, majd még egyet. Úgy helyezkedik el, hogy a közönség ne lássa az arcát. Aztán lassan felemeli a fejét, s a két gyertyával játszik. Arcjáték következik. A pánikból át kell, hogy változzon előbb közönybe, majd boldog örületbe. A földön kúszva szedi a gyertyákat. Egyet-egyét meggyújt, majd nagyképzően, balettmozdulatokkal szétszórja a teremben.)* Hogy mi minden történik?! Az, tudod, aki rajtam

áll, hogy ő miket mesélt! Szóval ő van felettem, és sokat tud olyan dolgokról, amelyek nem jutnak el minden ember füléig. *(Eközben Senki leveti ballonját, eligazítja, újságot húz ki a belső zsebéből, törökülésbe telepedik le, s mintha mi sem történt volna, olvasni kezd. Ajtózörgés hallatszik, a férfi az órájára néz, és átmegegy a másik terembe. Az Őr az eszméletlen Annát hozza be, leteszi.)* Már megint te... nem bírom a pofáját... mondtam már, ugye? Nem baj. Hol álltam meg? Ja, hogy ő sok mindent tud... ááá, hosszú, majd később. *(Anna lassan feltápáskodik, arcán csodálkozás, ijedtség. Körülnéz majd ösztönszerűen a másik terembe nyíló ajtóhoz lép. Bekukkant, aztán be megy, s eltűnik a közönség szeme elől. Másodpercnyi szünet, majd Anna kirepül az ajtón keresztül, és a földre zuhan. Megjelenik Senki. Arcán az örült mosoly. Kezét nyújtja Anna felé, de az nem fogadja el, a földön hátrál. A férfi, Senki követi, végül a lány, Anna magától felkel. Senki arcán egy pillanatra megjelenik az örület, de aztán elmosolyodik, s illedelmes mozdulatokkal felszólítja Annát, hogy vonuljon ki a színről. Anna elindul. Abban a pillanatban Senki durván megragadja, és kivonszolja a színről. Újból zörgés, csörömpölés.)* Már megint zörög, már megint zörög, mikor fogja már abbahagyni? Kérem szépen, hagyják abba... tessék abbahagyni... abbahagyni *(ordít)*... abbahagyniiii... *(Megszűnik a zörgés.)* Na, ez már egészen más. *(Anna a közönség elé kerül, ugyanis Senki belöki az ajtón, majd ő is bejön, leül egy rakás akármire, és rágyújt. A zene megszűnik.)*

ANNA: Magát is ők hozták ide? *(Háttal áll Senkinek.)*

SENKI: *(Szünet.)* Igen.

ANNA: Borzasztó! Megkínálna? *(Senki felé fordul.)*

SENKI: *(Odanyújtja a cigisdobozt.)* Parancsoljon!

ANNA: Tulajdonképpen megrögzött nemdohányos vagyok, de most ez jólesik. *(Szünet, mosoly.)* Nálam ez már elv volt.

SENKI: Itt lent nem léteznek elvek, csak patkányok, nagyok, kövérek.

ANNA: Utálatos rágcshálók... a fene egye meg, csak van valahol kijárat?! Valahol csak van... *(Egy helyben toporog, nem tud mit kezdeni magával.)* Maga ezt a baromságot végigcsinálta?

SENKI: Talán. *(Közöny. A cipőjét vizsgálgatja.)*

ANNA: Tudja, hogy kijárat nem létezik? *(Szünet.)* Kivéve az ajtót, de az egyirányú, csak befelé fordul.

SENKI: Nem tudom. Arra tanítottak, hogy mindig s mindenhonnan van kibúvó. *(Az egyik cipőjét lehúzza, és közben mondja a szöveget.)*

ANNA: Hülyeség. Ezt rőfögik gyerekkorodban. *(A gyertyákat kezdi eloltogatni.)* Később az intézmények, újságok, tévé, mind. Öntik beléd az emberséget, azt a rohadt optimizmust.

SENKI: *(Szünet.)* Üljön le!

ANNA: Miért, nem szabad állnom?

SENKI: Felőlem. Ön itt azt csinál, amit akar. Ön itt tökéletesen szabad. *(A másik cipőjét húzza le.)*

ANNA: *(Gyerekesen.)* Akkor inkább állok!

SENKI: *(Közönnyel.)* Álljon!

ANNA: Nem, mégis leülök.

SENKI: *(Vállat von, s lehúzza a harisnyáját.)*

ANNA: Hova üljek?

SENKI: Ahova akar. *(Megszagolja a harisnyát. Bűdös.)*

ANNA: Tehát mindegy, hogy hova ülök?

SENKI: Tökéletesen. *(A cipőbe teszi a harisnyát.)*

ANNA: És mindegy, hogy mit csinálok?

SENKI: Így van. *(A másik harisnyától is megszabadul.)*

ANNA: Ön például mit csinál, ha szabad érdeklődnöm.

SENKI: Semmit. *(A másik harisnyáját is megszagolja, az is bűdös.)*

ANNA: Semmit? *(Meglepődve, majd ironikusan.)* Teljesen semmit?

SENKI: Igen. *(Mezítláb van, és lábbelit keres.)*

ANNA: Ön, nem csinál semmit, pedig itt mindent szabad. Tudja, hogy milyen lehetőségről mond le?

SENKI: Tudom, de minek krenkoljam magam? *(Talál egy lábbelit. Leül előbbi helyére. Teljes a sötétség. Anna minden gyertyát eloltott. Egy sarokba kupurodik, és egy gyertyával játszadozik. Senki némán ül és cigarettázik.)*

ANNA: Furcsa, lépten-nyomon ebben a szaros életben mást nem is hallok, csak azt, hogy szabadság van, meg szabadság így, meg szabadság úgy, a lélek szabadsága. Fáraszt az ilyesmi. *(Beszéd közben a cókómók közé ül.)* Elég régen, lehettem olyan nyolc éves, a tanító néni az ókori Rómáról mesélt. Művészetükről, a vízvezetékekről, szentélyeikről, a légiókról s a rabszolgákról. Sokáig szövegelt a sorsukról, hogyan kereskedtek velük, piacon árulták őket, egyenlők voltak egy kapával, baltával, s beszélt a rabszolgafelkelésekről. Végül ünnepélyes hangon kijelentette: ilyesmi többet nincs, szabadság van, oda megyünk, ahová akarunk, azt csinálunk, amit akarunk. Boldog voltam, hisz gyermekkoponyámmal felfogtam: szabadság van, kimehetek az udvarra játszani. Izgatottan kérdeztem a tanító nénit: „Tanító néni, kimehetek az udvarra játszani?” „Nem, mondta. *(Szünet.)*

Nem.” Micsoda csalódás! Nem. Összedőltem bennem az a kristálytiszta logika, egy kisgyerek logikája. Szinte sírva kérdeztem: „Miért, hiszen az előbb azt mondta, hogy mindenki oda megy, ahová akar.” „Nem mehetsz, és kész. Túl fiatal vagy, ezt még nem értheted.” Sokáig nem is értettem, csak éreztem a szavak piszkos játékát, a szavak buzdító hangzását, de sunyi értelmét, s éreztem szabadságom terhét. *(Szünet.)* Szabályok, törvények, tilalmak, rendeletek, előírások, ennyi szaros szó, ennyi rohadt rokon értelmű szó! *(Szünet.)* Egy jelentésük van: kalitka. *(Senki két-három gyertyát gyújt.)* Koszos, szűk madárkalitka, vagy inkább lyuk!? Feneketlen lyuk! No, de ilyesmin ne gondolkozzunk, ez a világ rendje. *(Az utóbbit iróniával, gúnnyal.)* Igaz, minek is, csak belehabarodsz. *(Szünet.)* Szokatlan, hogy itt mindent szabad! *(Eloltja a cigarettát.)*

SENKI: Ja, mindent, ezen a négy falon belül. *(Előkerít egy lavórt.)*

ANNA: Ha haa, ugyanott vagyunk. Négy fal, négy szabály, négy szilárd törvény. *(Senki a másik cipőt is megtalálja.)*

SENKI: Tudatosítani kell, hogy minden, ami létezik, minden, ami létezett, a jelen, a múlt, a jövő, ebben a szobában van, itt lélegzik, s vár, hogy felfedezd. *(Eközben elrendezi a színt. Széket kerít, s a másik terembe teszi úgy, hogy a közönség is lássa, majd a szék elé a lavórt. Újságot vesz elő.)* Ezenkívül nem létezik semmi, kinn nagy üresség van. Így megkímélheted magad a folytonos önkínzástól. Irtó blódség várni valakire, aki megszünteti a szabályokat, s kihirdeti a szabadságot. Minden ilyen felszabadító eltörli ugyan a jelen tilalmait, de hoz magával újat, még agyafürtőbbül összerakva őket. S ezek újra félrevezetnek. *(Leül a székre, lábát beleteszi a lavórba.)*

ANNA: Fázom. *(Öniróniával)* Nincs valami jaj de meleg ebben a szabadságban.

SENKI: *(Újságot vesz elő, olvas, vagy csak színleli.)*

ANNA: Mikori?

SENKI: Tessék?

ANNA: Mondom, mikori?

SENKI: Mai.

ANNA: Mai? Honnan szerezte?

SENKI: Nálam volt, mikor idehoztak.

ANNA: De az napokkal, hetekkel ezelőtt lehetett.

SENKI: Lehet. Nekem azóta ma van.

ANNA: Jó. Ír valami érdekeset?

SENKI: Miért? Írt valaha is valami érdekeset?

ANNA: Csak kérdeztem. Fázom. Mondtam már?

SENKI: Igen, mondta már.

ANNA: Minek olvassa?

SENKI: Nem olvasom. Tartom a kezemben.

ANNA: Ja, csak tartja. S miért?

SENKI: Miért ne?

ANNA: Fázom. (*Most már határozottabban.*) Mozgok egy kicsit.

SENKI: Mozogjon.

ANNA: Mondja, ha most nekem kedvem szottyanna magát leütni vagy kinyiffantani, mit szólna hozzá?

SENKI: Megpróbálhatja, de kétlem, hogy sikerülne.

ANNA: Talán megakadályoz?

SENKI: Valószínű.

ANNA: Haha! (*Gúnyosan nevet.*) Mondom én, itt nincs szabadság, hisz ön a kedvem útjába áll.

SENKI: (*Szünet. Senki leteszi az újságot.*) Tulajdonképpen arról van szó, hogy a szabadság fogalma elveszíti jelentőségét egy emberi társadalomban. Csak formaként létezhet, eszközként, sőt irányítóeszközként.

ANNA: Jól van, de mi most nem vagyunk társadalomban.

SENKI: De ott vagyunk. Két ember az már egy társadalmat alkot.

ANNA: Igen? Ne mondja! És milyen társadalomban vagyunk, ha szabad kérdezni?! Esetleg rabszolgartató? (*Senki elé veti magát.*) Oh, uram, Caius Cassius, engedd, hogy hű szolgád lábad elé vesse magát... (*Senki unottan nézi.*) Nem rabszolgartató, ugye? Talán két gyáros vagyunk? (*Talál egy fél cilindert.*) Hmm, kedves Georg, mit szólsz az új részvénygyárakhoz a tőzsdén, nem jó, ugye? Megmondtam, hogy az ültetvényeket fel kell számolnunk, most csak szépen ráfizetünk, takaros kis slamasztika, nem? (*Szünet, eldobja a cilindert.*) Rohadt kapitalisták sem vagyunk... talán lyoni szövömunkások... (*Felmászik egy rakás kacatra, s közben az Internacionálét dúdolja.*) Munkások, dolgozók, franciák, testvéreim, eljött az idő, hogy leszámoljunk a gazemberekkel; nyomorunk, betegségeink, az éhínség okozóival, a bőségben fetrengőkkel... (*Hirtelen abbahagyja, pajkosan leugrik az improvizált emelvényről.*) Ez sem jó. Ön a király, én a királynő... (*Két régi lábast kerít hirtelenjében, egyiket Senki fejére, a másikat a sajátjára teszi.*) Oh, uram, Anglia bölcs királya és hadvezére, légy jólelkű, s kegyelmezzen meg Sir Richardnak, hű lovagodnak. (*Minden átmenet nélkül.*) Talán ez lenne a kommunizmus? Mi ketten, az

első kommunista társadalom. Mi és a patkányok. Na, milyen társadalom vagyunk?

SENKI: Osztálytársadalom. *(Kiveszi lábát a lavórból.)*

ANNA: Igen? S ki az uralkodó osztály, ön vagy én, vagy esetleg mind a ketten? Ez esetben csak a patkányok felett gyakorolhatjuk a hatalmat.

SENKI: Egyikünk sem. *(Szünet.)* Kint, tudja, ki uralkodik? *(Belebújik az új cipőbe.)*

ANNA: Az állam vagy a kapitalisták, a nép, párt, király, mit tudom én!

SENKI: S mondja, látta valaha is azokat az egyéneket, akik valójában hatalmon vannak? *(Cigit vesz elő.)* Persze, itt nem azokra a manusokra gondolok, akik megjelennek a tévé képernyőjén, s kijelentik, hogy minden oké, sem azokra a szarjankókra, száználmas kis marionettfigurákra, akik kiállnak az emelvényre szónokolni, ezek csak bábok. *(Rágyújt.)* Láttál legalább egyet azok közül, akik a szabályokat osztják?

ANNA: *(Szünet.)* Nem. *(Határozottabban.)* Nem!

SENKI: Na, látja, így mi sem tudjuk, valójában ki uralkodik ebben a mi kis társadalmunkban. Csak érezzük, sőt látjuk a négy falat, a négy szilárd törvényt, érezzük az űr örökös jelenlétét az ajtó másik oldalán. Egyszerűen képtelenek vagyunk felismerni a felettünk állókat, mert lehet, hogy köztünk van itt és most, a jelenben, s mi nevetünk, keresztülnézünk rajta, észre sem vesszük, mert azt mondjuk a mi tudatunkban, hogy ez egy asztal, ez egy bogár, vagy mit tudom én, hogy micsoda. Azt a valamit, ami uralkodik, nagyobb, absztraktnak képzeljük, pedig lehet, hogy az csupán egy téglá.

ANNA: És a patkányok?

SENKI: Mi van velük? *(Az ajtóban ül.)*

ANNA: Ők hova tartoznak? *(Kezdi átrendezni a színt.)*

SENKI: *(Szünet. Elmosolyodik.)* Szóval mi ketten átmenetet alkotunk a hatalom és az alattvalók között. Hülyén fog hangzani, de mi itt értelmiségiek vagyunk, azaz kurva értelmiségiek. Rájövünk, de tehetetlenek vagyunk.

ANNA: És a patkányok? *(Előkerít egy asztalt, két széket.)*

SENKI: Na ja, a patkányok. Nekik így jó, táplálkoznak és szaporodnak.

ANNA: Az örök rágcsálók, az elégedett tömeg, a patkányok... mennyi gönc van itt, észrevette?

SENKI: Igen, s mi közük tartozunk.

ANNA: *(Kotorászik aládában a cuccok között.)* Divatjamúlt, elnyűtt ruhák, rongyok, ósdi edények... *(Szünet.)* Dohos, nyirkos pince, eléggé magára hagyott terem. Mondja, maga nagyokos, milyen ördögi eset ez, régiség, régiség, eldobott régiség, igaza van, ez vagyunk mi is. Ez itt sülyesztő!

SENKI: Marhaság. Sülyesztő, emelkedő, attól függ, ki honnan nézi, s minek akarja látni.

ANNA: *(Szünet. Kotorászik tovább, viselkedése vidám, kissé gyerekes.)* Lehet, lehet, magának mindig igaza van. *(Szünet.)* Hogy került ide?

SENKI: Nem tudom.

ANNA: Ez nem igaz.

SENKI: *(Gúnyosan.)* Magácska talán tudja?!

ANNA: Nem tudom, csak sejttem.

SENKI: Hát akkor miért akarja, hogy pont én tudjam?

ANNA: *(Egy rongyos háziköntöst talál, s magára ölti beszélgetés közben.)* Mit tudom én. Annyit tudok csak, hogy mi szakítottunk valamivel.

SENKI: *(Rágyújt.)* Ugyan mivel?

ANNA: Nem tudom. *(A következő „nem tudomot” dalolva mondja, gyerekesen.)* Nem tudom, nem tudom. *(Megáll. Szünet.)* Játsszunk!

SENKI: Hogy mit csináljunk?

ANNA: Játsszunk!

SENKI: De mit?

ANNA: Nem tudom, majd útközben kitaláljuk, magától jön az, ösztönösen. Na, benne van?

SENKI: Játsszani, most, itt?!

ANNA: Igen, miért ne? Vannak kosztümök, kellékek, itt van ez a pince, ez lehetne a színpadunk, vagyunk ketten, majd csak kiagyalunk valamit. *(Kiveszi Senki szájából a cigarettát, s ruhát ad neki.)* Na, vegye fel.

SENKI: De az ég áldja meg, kinek játsszunk?

ANNA: *(Szünet. Egy pillanatig gondolkodik.)* A patkányoknak!

SENKI: *(Átadja magát a lány akaratának.)*

(Zene. A színészek a színpadon átöltöznek a közönség előtt. Átrendezik a színpadot. Családias, polgári hangulatot teremtenek. Az asszony képes magazint lapozgat, a férfi sakkfeladványt tanulmányoz. A zene lehalkul, majd egészen elnémul, helyét felváltja egy tranzisztorból áradó műsor.)

Nő: Ma kiváló paprikást főztem. Igazi magyar kaja. Nem az a sok misz-masz. Fülíg ettem magam! Kicsit sótlan volt, de tettem bele ecetet meg cementet. De az aprófa, amit a végén tettem bele, az adta az igazi ízt, kissé csípős lett. Ugye, gerlicém?

FÉRFI: Ühüm.

Nő: Holnap majd beúszok a városba, akarok venni azt a „moki-kroki délfoki csodapapit”, azt mondják van benne A-, B-, S-, K- és le-vitamin, meg mindenféle enzim meg arzén, ez, ez az utolsó állítólag jó a gyomornak.

FÉRFI: Ühüm.

Nő: Haj, jaj, egy járda elütött egy autóbusz-lecsómaradékot, s a betonlevezető illegálisan felvágott egy negyed almát. Na, még hogy kihúztak egy lókefét a lottón... Ez is, megnyúztak egy kétütemű furulyastimmelőt. Hallottad te is, Picikém?

FÉRFI: Ühüm.

Nő: Honoluluban havazik a táblafüggöny. Gyönyörű terítő lehet, szeretnék egyszer odatrombitálni. Te is, Muculim?

FÉRFI: Ühüm.

Nő: Örökzöld hurokbambusz. Érdekes lehet. Kád alá biztos jó... Eszembe jutott valami. Ki kellene cserélni a keretet az üveg-szemeden, mert már így sem, úgy sem fűrhatasz bele olajkutat. Kicséréled, ugye, Pipili?

FÉRFI: Ühüm.

Nő: Formabontó csótányok. Szép vers lehet... Tanulságos. (*Magában olvassa.*) Hallgassál csak egy részletet:

Én a kis fogász –
ülő zöld pórázon –
szaporázz!

Milyen gyönyörű... olyan kulturális. Neked is tetszik, Bubulikám, ugye?

FÉRFI: Ühüm.

Nő: Elegancia, megint valami bugyit hirdetnek. Hupikék márványbugyi strandolásra egy teherkocsival. Elég olcsó. Nyolc birka. Ne vegyek én is egyet? Nem, nekem jobban áll az automata lift. Ugye, Cicuskám?!

FÉRFI: Ühüm. (*Az üveg után nyúl.*)

Nő: „Tulipános pempőkém”, ne iszikálj! (*Elveszi Senkitől az üveget.*) Tudod, hogy árt a tyúkszemednek.

FÉRFI: Gondolod?

Nő: Hát persze, nem akarom, hogy az én kis macikám átszendesüljön a másvilágra.

FÉRFI: Meg lehet tőle halni? Eddig hányan haltak meg tőle?

Nő: Mind, de te ne félj, eddig még senki sem halt meg tőle!

FÉRFI: *(Ijedten.)* Akkor mindjárt megmértem a vérnyomásomat.

Nő: Jó. Ott a barométer. *(Kimegy a színről.)*

FÉRFI: Hová dugjam, a seggembe?

Nő: Nem, a szekrény mögé, csak úgy tudom meg, hány óra van. Bedugtad?

FÉRFI: Tessék?

Nő: Mondom, bedugtad?!

FÉRFI: Igen.

Nő: Hová?

FÉRFI: A kéménybe.

Nő: Jól tetted. Tulajdonképpen William Tell volt a hibás, mikor horgolótűt vásárolt a nenámtól.

FÉRFI: Igen, én is mondtam a bátyádnak, aki nyolcéves, s a feleségének, aki még meg sem született *(Már bejött.)*, hogy a pálinka nem bor.

Nő: Milyen szépen mondtad: „A vodka nem sör.” Mindig is intelligensebb voltál a szomszéd kutyánál, csak nem tudom, hogy nem lett belőled tudós?

FÉRFI: Ááááá, az hosszú mese. *(Rágyújt, úgy viselkedik, mint a nagypapa, amikor mesél.)*

Nő: Meséld el, úgy szeretem, mikor mesélsz, úgy nem szeretem.

FÉRFI: Jól van, „tulipányos” vadkanocskám! Tudod, mindig volt sliffem a tudományokhoz, irodalomhoz, régen, mikor kisfiú voltam, lehettem olyan 74 éves, vagy egy-két hónappal fiatalabb, faragtam egy kádat öreganyámból, és művem kiállítottam a lefolyócsőbe. Ez nagyon megemelte a tekintélyemet, különösen nagyapám szemében. Második nagy alkotásomat egy évre rá készítettem. Hatalmas lyukat ástam, és három hegedűt aprítottam bele.

Nő: Ne mondd, nyolc vellát daráltál bele?

FÉRFI: Komolyan! Tudod, csak hazudni szoktam.

Nő: Jaj, de jó, jaj, de nem jó. Folytasd, kérlek, ne!

Férfi. Mégis a legnagyobb, a legfantasztikusabb kísérletet hároméves koromban csináltam.

Nő: Talán csak nem?!

FÉRFI: Igen, nem, igen. Kísérleteztem a patkányokkal. *(Feláll.)*

Nő: Patkányokkal?

FÉRFI: Igen, bedobtam kettőt a fazékba, s néztem mit csinálnak.

(Gesztikulál, mutogat.)

NŐ: És mit csináltak?

FÉRFI: Shakespeare drámákat játszottak. A nagyobb volt a Hamlet, és azt cincogta: „Lenni, vagy nem lenni, ez itt a sértés.”

(Színészkedik.)

NŐ: S mit válaszolt a másik ökör?

FÉRFI: Azt, hogy: „Te is fiam, Brutus?”

NŐ: Fantasztikus, elképesztő.

FÉRFI: S játszottak! S játszottak, a többiek meg nézték. *(Gyufát gyújt.)*

NŐ: Kik nézték? *(Ő is gyufát gyújt.)*

FÉRFI: Hát a többiek. *(Arcukon ijedség, játszanak a gyufaszálakkal.)*

NŐ: Milyen többiek?

FÉRFI: Hát a többi patkány!

NŐ: Milyen patkányok?

FÉRFI: Olyan ronda, szürke patkányok. *(Gyufát gyújt.)*

NŐ: De honnan ezek a patkányok? *(Elalszik a gyufája.)*

FÉRFI: Ezek a patkányok? *(Neki is elalszik a gyufája.)*

Valaki: *(Sötét van.)* Ezek a valamik az idegeimre másznak... izegnek, mozognak... mint... fing a gatyában. Nem tudom, egyesek mit gondolnak magukról? Olyanok, mint az ór. Keresnek, keresnek, szünni nem akaró buzgalommal... vagy megjátsszák magukat? Franc, aki megmondja, nem vagyok lélekbúvár... de hogy felnyomták a pumpámat, az fiksz! Marháskodnak, hogy levezessék a mit tudom én micsodájukat. *(Lassan s nagyon halkán a háttérből zene.)* S ezzel más becsületes valakit zaklatnak. Én béketűrő vagyok... nagyon is. Viselkedni kell, kérem szépen, viselkedni... Na!... Ja, ott hagytam abba *(A zene erősödik.)*, hogy mi minden történik. Az, tudod, aki rajtam áll, hogy ő miket mesélt?! Felettem van, nagyon sokat tud, méghozzá olyasmit, ami nem juthat el mindenki füléig. *(Halkul a beszéd, a zene erősödik, s bejön messziről a patkányhangeffektus.)* Te, ezek olyasmik, hogy na! Például azt mesélte... *(A hang megszűnik, és felváltja a patkányhangeffektus. Hirtelen megszakad, s bekapcsolódik egy reflektor, mely megvilágítja a szereplőket, akik meghajolnak.)*

(Függöny.)